

Landbruks- og
matdepartementet

Skog og miljø og sånn

Avd.dir. Ivar Ekanger, LMD

Skogsamling Ullensvang 14. mai 2024

Foto: Steinar Johansen, Statskog SF

Aktuelle tema

Før – Stygt og pent

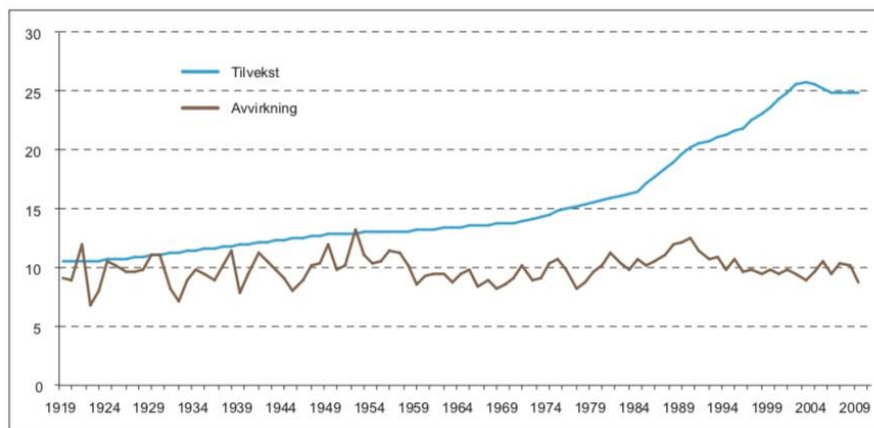
Nå - Mer eller mindre gammel skog eller «gammelskog» eller naturskog? – Flere eller færre truede og sårbare arter pga skogbruk? – gg God eller dårlig skogbrukslov? – Økokrim –

Skogbruk, bra eller dårlig for klima? – Er MiS bra nok? – Hva med naturtypekartlegging? – Hva med den økologiske tilstanden i skog? – Er avvik det samme som dårlig? – Hvorfor dør skogen?

Etc etc

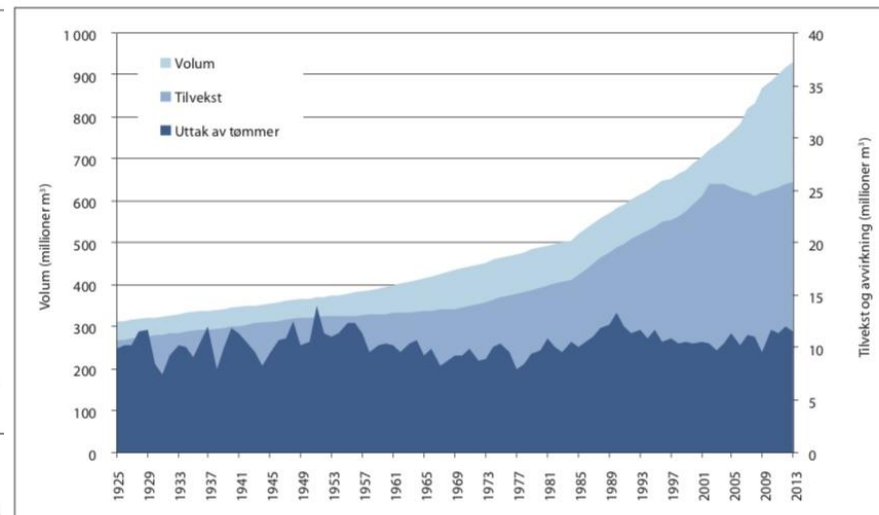
Bruk av Landsskogdata

- St. meld om økt aktivitet i skogbruket (50-, 60-, 70- og 80-tallet)
- Skogmelding 1998
- Skogkapittel i landbruks- og matmelding 2006-2007
- Verdier i vekst 2016

Figur 6.7 Utvikling av årlig tilvekst (uten bark) og samlet avvirkning i Norge i perioden 1919 til 2009, mill. m³

Kilde: Statistisk sentralbyrå (avvirkning) og Norsk institutt for skog og landskap, Landsskogtakseringen (tilvekst og avvirkning).

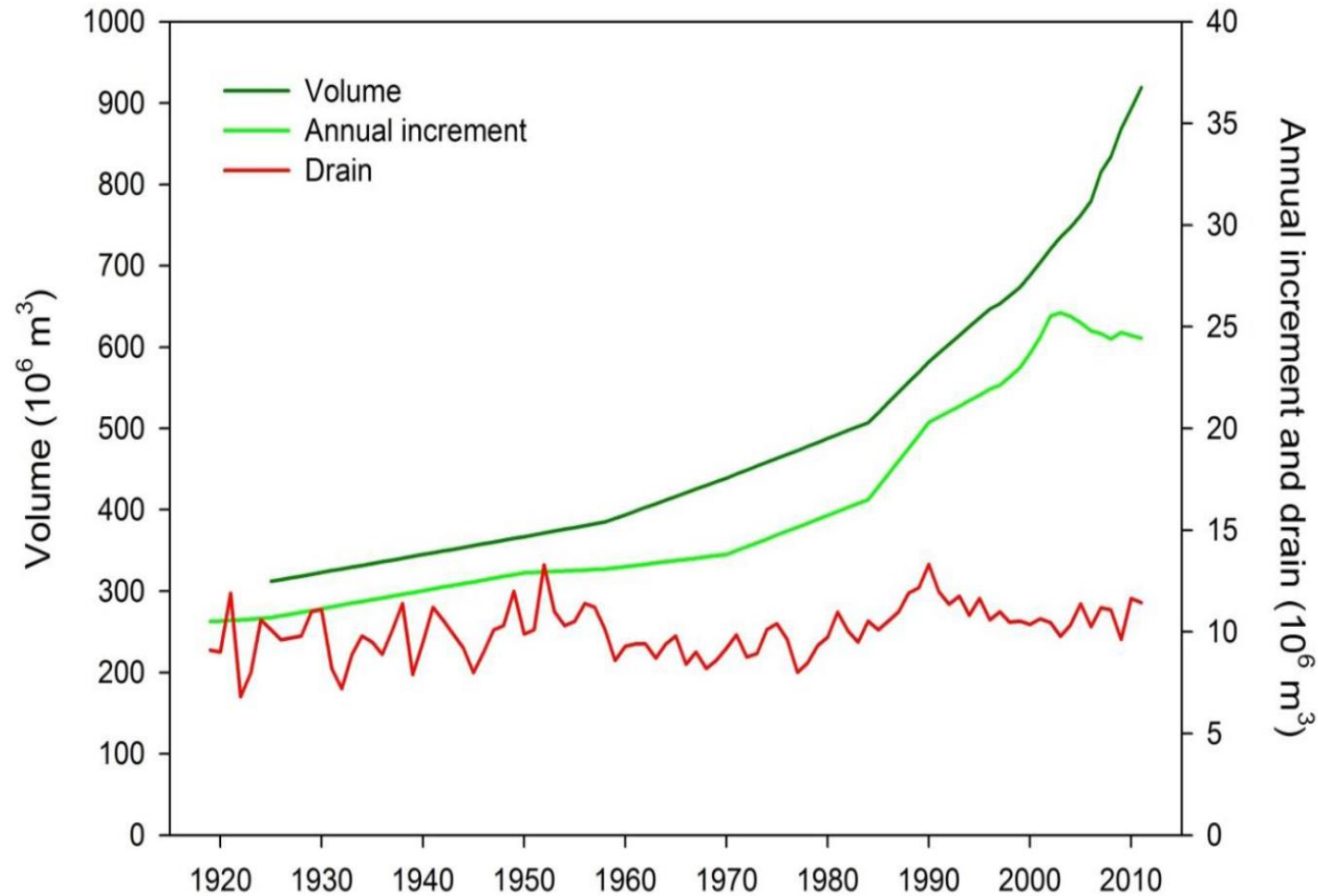
Figur 3.1 Stående volum, tilvekst og avvirkning.

Basert på tall fra Landsskogtakseringen. Årstall refererer seg til midterste år i femårige takstomdrev.

Kilde: Norsk institutt for bioøkonomi.

Skogressursene vokser

I samme hundreårs periode er det avvirket over én milliard kubikkmeter

Skogbruk og miljøhensyn

Skogbruksloven sier "*Denne lova har til formål å fremme ei berekraftig forvaltning av skogressursane i landet med sikte på aktiv lokal og nasjonal verdiskaping, og å sikre det biologiske mangfaldet, omsyn til landskapet, friluftslivet og kulturverdiane i skogen.*"

- **Ikke enten eller – men både og**

Status pr i dag

- Mer gammel skog enn på 100 år
- Mer store trær og grove dimensjoner, mer lauv
- Mer dødt trevirke (5-6 mill kubikkmeter pr år i «tilvekst»)

Økokrim – veldig få anmeldelser i skogbruket – tyder på store

Mørketall

Ivar – kan kanskje også tyde på få lovbrudd?

Gammelskog

- Landsskogtakseringens tall viser at skog med bestandsalder over 100 år nå utgjør over en tredjedel av skogarealet i Norge.
- Statistikken viser også at skog med bestandsalder over 160 år øker raskt og utgjør over 3 %
- Vi har flere gamle skogbestand og flere gamle og grove trær enn i den tida vi har målt dette, mer enn de siste hundre år
- Det "produseres" 5-6 mill. m³ dødt trevirke i norske skoger hvert år
- Økende arealer forvaltes som nøkkelbiotoper eller tilbys for frivillig vern
- Mulig å øke avvirkingen samtidig som vi styrker miljøinnsatsen

Naturskog 1

- Et godt ord – men hva er naturskog?
- Norsk rødliste (Artsdatabanken), Naturindeks for skog (Miljødirektoratet), NiN (Artsdatabanken) og Landsskogtakseringen (NIBIO) - ulike definisjoner.
- NiN 2.0 «Skogsmark med skogbestand framkommet ved naturlig foryngelse av stedegent genmateriale, der menneskelig påvirkning har funnet sted i så liten utstrekning, for så lang tid tilbake, eller er utført på en slik måte at skogsmarks-systemets naturlige struktur, sammensetning og økologiske prosesser dominerer.»
- NiN 3.0 Artsdatabanken har besluttet å fjerne begrepet naturskog. Begrepet naturskog kan ikke defineres entydig eller beskrives presist. Dermed er det vanskelig å avgrense og å bruke i praktisk kartlegging.

Naturskog 2

- NiN, all offentlig miljøkartlegging - Skogen skal beskrives mer nyansert og presist gjennom f eks hogstpåvirkning og suksesjonstrinn; treslag, bonitet, død ved (stående/liggende), gamle trær, sjikting m.m.
- Flere av de aktuelle variablene blir allerede kartlagt i andre systemer; bl a skogbruksplanleggingen inkl miljøregistreringer
- Februar 2024 – Klima- og miljøministeren besluttet å be Miljødirektoratet kartlegge naturskog – skog som ikke er flatehogd etter 1940

Rødlista – arters risiko for å dø ut

- «48 % av de truede artene lever i skog og er truet av skogbruk»
- Styrker og svakheter ved kriterier for rødlisting
- Ekspertertaksonomi/økologi, målinger eller vurderinger
- Naturlig sjeldne arter vs arter i aktiv tilbakegang – krever ulike tiltak
- Ca 20 % av de vurderte artene blir rødlistet ved hver revisjon
- Lite endringer mellom 2015 og 2021
- Hvordan gjøre rødlista til et bedre redskap i forvaltningen?
- NiN 3.0 er innarbeidet i MiS-registreringene

Nøkkelbiotoper

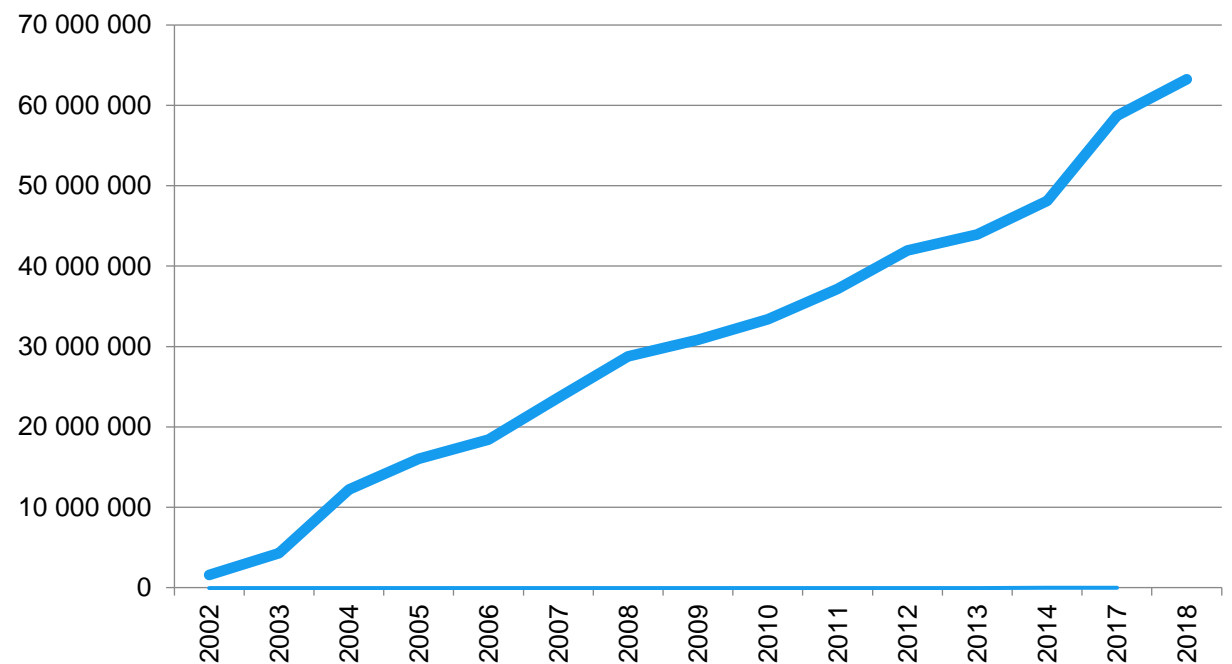
Det er gjennomført MiS-registreringer siden ca år 2000, og gjennom denne perioden er det registrert over 145 000 biologisk viktige områder, og skogeierne har frivillig unntatt over 70 000 større og mindre nøkkelbiotoper fra ordinært skogbruk.

Brutto areal nøkkelbiotoper
1 194 398 dekar (2021-tall)

Areal nøkkelbiotoper i verneområder
153 091 dekar (2021-tall)

Areal nøkkelbiotoper i ordinær skog
1 041 307 dekar (2021-tall)

**Både instruks og registreringer kan
alltid bli bedre**

Økologisk tilstand

- Hvordan kan den måles?
- En vurdering av skogen i Norge fra 2021 viser at den økologiske tilstanden i skogen har en score på 0,42.
En score på 0 tilsvarer svært forringet natur, mens 1 er skog som er intakt uten vesentlig påvirkning av menneskelig aktivitet.
- Verdien 0,42 er et nasjonalt gjennomsnitt, og tilstanden varierer fra område til område.
- Hvordan tro på et slikt tall?
- Hvordan bruke slike tall til operativ forvaltning?

Økologisk tilstand i skog 2

- Tiltak for opprettholdt eller forbedret økologisk tilstand i hovednaturtypene
- Direktoratene har på oppdrag fra KLD og LMD utarbeidet et felles kunnskapsgrunnlag om økologisk tilstand i skog
- Direktoratene har utredet tiltak og virkemidler som kan opprettholde eller forbedre den økologiske tilstanden i skog gjennom å se på status og utvikling for indikatorer som er relevante for en differensiert forvaltning i skog, og vurdert ønsket utvikling i disse framover
- Direktoratene gjennomgikk 12-13 indikatorer – 7 av disse viste positiv utvikling, 2 av disse viste en stabil situasjon, 2 viste negativ utvikling, og for 2 av indikatorene var det vanskelig å finne gode data.
- Lauvinnslag – Edellauvskog – Blåbærdekning – Rogn/Osp/Selje – Død ved – Store trær – Skiktning – Kantsoner – **Introduserte bartrær** – Rødhyll mv – Skogbrann – Truede arter og naturtyper

Diverse

- Naturavtalen (Kunming – Montreal)- - 30 % vern
- Økokrim – få anmeldelser etter skogbruksloven tyder på store mørketall (LMD – det kan også tyde på få lovbrudd?? 😊)
- Forskrift om bruk av utenlandske treslag i skogbruket
- Bærekraftforskrift vs Norsk PEFC Skogstandard
- «NRK - Vi bygger ned 79 m²/min – det går fortere og fortere»
- 79 m²/min = 41,5 km² /år = 0,012 % av Norges landareal
- NRK – «ingen visste dette» - **nja?** Bærekraftmeldinga sa 0,015 %
- SSB-statistikk – 1,76 % av landarealet er nedbygd, 3,46 % er dyrka

Utfordringer framover

- Skogforvaltning er mer politisk interessant enn på lenge
- «Alle» er «for» skogbruk – men «alle» er ikke enige om hva det betyr
- Skogbrukets viktigste utfordringer er å ha god **oversikt** over fakta, god **kunnskap**, og å **holde orden** på seg selv

Takk for oppmerksomheten

